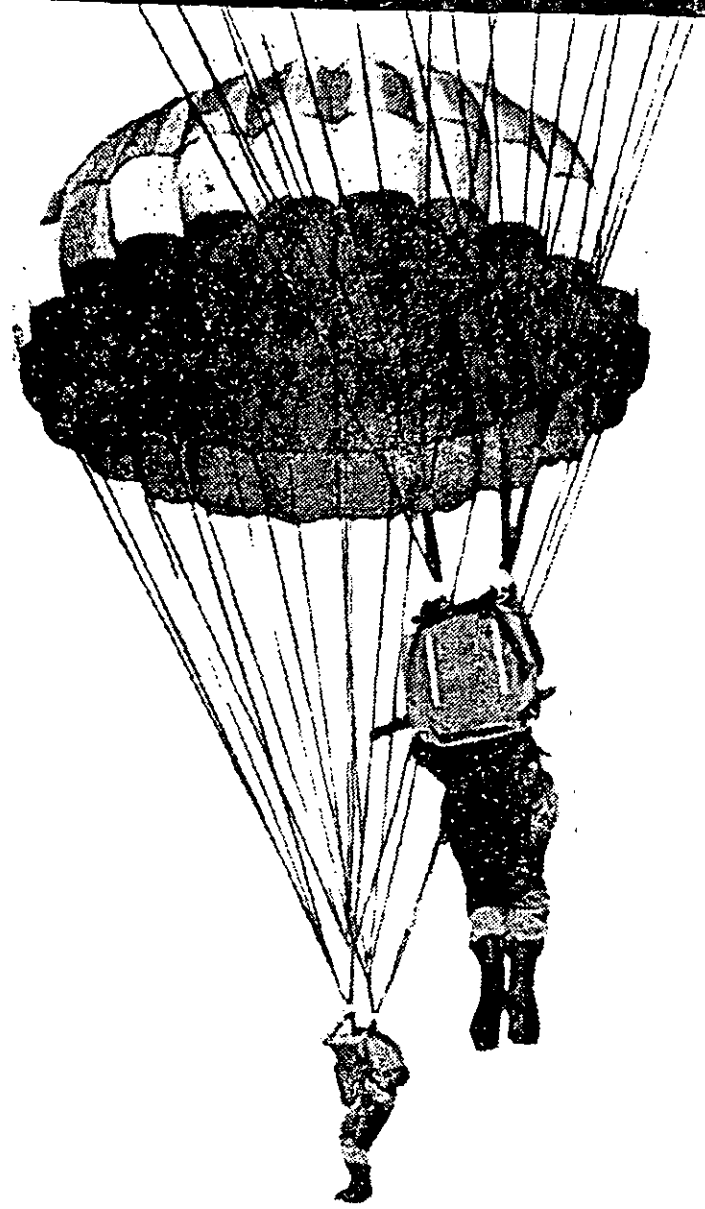

פלוגה בפעולות תגמול

דיאל שנייה של פלוגה

אלימ נ. גור

רישומים נואת י. שמש, מחיילי הפלוגה

כינון שאחרתי ימים מספר לקורס, קיבלתי יחד עם משה'לה, שנועד להיות מ"מ בפלוגה, מדריך מיוחד, רב-סמל (היום סרן) שמעון, ולאחר אימון מאומץ הותר לנו להצטרף אל הפלוגה באימוניה. משך הקורס ניתן לי לעמוד מקרוב על מהות החיילים, על טיבם ועל הנוף האנושי ממנו הגיעו ובמקצת על המניעים אשר הביאום אלינו. את זמני הפנוי ניצלתי להכנת תכנית אימונים לסדרת השדה הראשונה של אימון הפרט ולהכרת רוח הגדוד ואופי מפקדיו.

כונה יגות בשני מישורים
כך נראתה לי תמצית מנהיגותו של אריק: לשני מישורים כוונה פעילותו — כלפי חוץ אל המטכ"ל והפיקודים: לעשות הכל כדי שכל משימה אפשרית או נראית באופק אמנם תוטל עלינו; כלפי פנים: לדאוג שתמיד יהיו כוחות נכונים להגשים כל משימה, ולתכנן את המבצעים כך, שאמנם ישיגו הצלחה מלאה. לא אתיחס למישור החיצון — איני בקי בו. אוכל רק לנקוט עמדה ולעמוד על ההשפעה שהיתה למישור זה על הרוח הפנימית ביחידה. נראה לי באופן ברור, שגישתו זו של אריק — לעשות ככל יכולתו לזכות במשימות מבצעיות — היא שהיתה הבסיס המוצק לבנין היחידה ולכינון רוחה. היא שהיתה הדחף לרצון העשייה בקרב כל חיילי היחידה, וניתן לקבוע, שהיא היתה הרוח הגדולה, אשר השיאה את הצנחנים לשיאים גבוהים.

הזמן הרב אשר גזלה ממנו פעילותו במישור החיצון והחשיבות אשר ייחס לה (לדעתי, כ"מ"פ או, בצדק), לא הותירו לו

רקע אחרי פעולת קיביה ב-1953 הוחלט לאחד את היחידה לפעולות מיוחדות, יחידה 101, עם הצנחנים ולעשותם גוף לוחם בפיקודו של אריק (אז רב-סרן, כיום — ראש מה"ד). תוך תקופה קצרה נעשה גוף זה שם דבר, ובחוגי הצבא היה ידוע, שהוא המבצע את המשימות הצבאיות של צה"ל מעבר לגבול.

במשך השנים 1951-1954 שירתתי בתפקידים רבים בירושלים ועשיתי את חוק לימודי באוניברסיטה. עם גבור קצב פעולות התגמול בראשית 1954 חשתי, שהקרע מתחילה לבעור מתחת לרגלי. ההרגשה היתה דומה לזו של סוף 1947 ותחילת 1948, כאשר סיימתי את לימודי התיכונים. זו היתה "עת פעולה" ולא "עת לימודים".

באחד הימים של יוני 1954 פגשתי ברחוב ירושלמי בדויד. יחד שירתנו בחטיבת הנגב במלחמת הקוממיות ואחריה, וממנו נודעו לי יותר פרטים על מהות היחידה ועל הדרך פעולתה. למחרת נסעתי אל היחידה לשיחה עם אריק. כיון שלא פגשתי בו, השארתי בשבילו הודעה בידי השליש. כתבתי שאני לפקודתו, ואם יחליט שהוא מוכן לקבלני — אני ממתין להוראות.

בתחילת חודש יולי התקשר אתי והודיע שעלי להתייצב לא יאחר ממחצית החודש, כיון שעלי לקבל פלוגה חדשה — פלוגה ד' — אשר היתה אותה שעה בטירונות. בתכניתי היה להגיש בחודשים יולי-אוקטובר את בחינות הגמר שלי לב"א. אולם קיבלתי עלי את הדין. הצלחתי להגיש את הבחינה במקצוע המשני והתייצבתי ביחידה, כדי שאספיק לעבור את קורס הצניחה עם הפלוגה.

כל פעולה או כל תפקיד שלא היו קשורים באופן ישיר למבצעים היו נחותים, ותהא חשיבותם האובייקטיבית הכללית רבה ככל שתהא.

לא זו בלבד. בתוך המבצע עצמו היו רמות שונות של חשיבות. אבטחה, חסימה והסתערות — לכל אחת מצורות לחימה אלה היה ערך כמעט קבוע בסולם „הכבוד“ (ההסתערות, כמובן, היתה בראש).

רוח היחידה

ראיתי בבירור, שכל עוד לא אוכיח את יכולתי האישי כלוחם וכמפקד, אין סיכוי שאגיע עם הפלוגה ל„עמדת הסתערות“. חייב הייתי להוכיח אישית שאני ראוי לאמון.

לעברם הקרבי של מפקדים וחילים מחוץ ליחידה כמעט שלא יוחסה חשיבות. גם בואת צדק אריק; שיטת הפיקוד והלחימה, אותה רצה לפתח, שונה היתה מזו שהיתה נהוגה באותה עת בצה"ל. היא היתה מעין חזרה לתקופת ה"פוש", ה"הגנה", ומסגרות אחרות במלחמת הקוממיות, מסגרות בהן עצם הלחימה ולחימת המפקדים בראש יחידותיהם חשובים היו מעקרונות הארגון והתאום. לא שזילזלנו באלה. רצינו רק להעמידם במקומם הנכון.

מהות הפעולה של מבצעים מיוחדים, הקטנים יחסית בהיקפם, הן בכוח-האדם והן בכלי הנשק אשר שותפו בהם, חייבה העלאה מחדש של ערך הרצון לבוא במגע עם האויב ולפגוע בו.

במבצע בו אין שריון וארטילריה, וההכרעה מושגת בקרב פנים-אל-פנים, חייבים כל המפקדים להימצא בראש כוחותיהם. אין נימוק להישאר מאחור ול"תאם". אין מה ל"תאם" — יש לפעול. מפקד גדוד ממלא נאמנה את תפקידו כשאמנם משתתף הגדוד כולו. אולם הוא חייב לפעול כ"מ"פ כאשר גדודו מפעיל רק פלוגה אחת.

בתקופה שלאחר מלחמת הקוממיות עבר צה"ל ארגון מחדש לקראת היותו צבא מודרני הפועל בעוצבות גדולות. אגב כך אבדה במקצת „רוח קרבי-המגע“.

זו היתה הסיבה לחשד שהתעורר באריק כלפי כל מי שבא מה"צבא" ולא הוכיח בפועל את נכונותו ויכולתו לפעול בהתאם לנדרש בצנחנים. מפקד טוב בצה"ל עדיין לא היה לדידו של אריק מפקד טוב בצנחנים. מי שהיה לוחם טוב במלחמות קודמות ובפעולות שלא תחת פיקודו הישיר היה „טעון הוכחה“, כי טוב הוא במובן החדש ובמסגרת החדשה. הבינותי וגם הצדקתי זאת. מכאן גם הסקתי ש„חובת ההוכחה“ חלה עלי.

„תהליך ההסתגלות“ הסתמן לפי השלבים הבאים:

- א. מבצעים פשוטים שלי ושל חבורת הקצינים.
- ב. הרחבת מסגרת המבצעים והכללת מפקדי הכיתות בה.
- ג. שיתוף חלק מהפלוגה במשימות יותר קשות.
- ד. הכרה בפלוגה כולה כיחידה לוחמת לכל דבר.

החומר האנושי

כסגן-מפקד הפלוגה מונה ג'קי, שהיה ותיק בצנחנים ועשה בגדוד את כל שירותו. ג'קי היה קצין מצטיין וידוע באומץ

אפשרות רבה להיכנס אל הפרטים הקטנים של חיי היומיום ביחידה.

הוא הסתפק בהשראת רוחו, בנוסף לרוח הכללית, בשני נושאי יסוד: מינוי מפקדים וקביעת רמות ביצוע.

מרגע שמונה מפקד על פלוגה, ניתן לו ההופש לעשות בה כרצונו, אך בתנאי שהוא אישית, חבר המפקדים הכפור פיס לו והפלוגה כגוף יעמדו ברמת הביצוע שדורש המג"ד; רמה שתאפשר למפקד להתחייב, מתוך אחריות, לבצע משימות קרב.

אריק הטיל עלינו לקחים מפעולות הקרב שלנו כנושאי אימון מיוחדים, ואותם היינו חייבים לבצע מיד ללא כל התחשבות בסדר מתודי, בראשון-ראשון ובאחרון-אחרון.

מהם הצדיקו בהחלט גישה זו של העדפת ה"אימון לענין" על האימון המסודר. באופן זה פותחו בעיקר, בהמשך הזמן, נושאי פריצת מכשולים, לחימה ביעדים מבוזרים, תנועת כוחות בלילה ומנהיגות בקרב בכל רמות הפיקוד.

משהגדרתי לעצמי את האוירה אליה נפלתי, ידעתי שאין ברירה, אלא להיכנס למירוץ. ולכן היתה המטרה שהצבתי לעצמי פשוטה וברורה: להגיע עם הפלוגה, תוך זמן קצר

ידי הסודרה

ביותר, לרמת גיבוש וליכולת מבצעית אשר יאפשרו לאריק להטיל עלינו משימות מתוך בטחון ואמונה שנבצע אותן בשלמות ובהתאם ל„נורמות“ המקובלות בגדוד.

זכות קיום בגדוד היתה למי שמסוגל „לבצע“. לכל היתר לא היתה כל חשיבות. ערכם של הפרט ושל הכלל נבחן בצורה חד-משמעית וללא שום פשרה אפשרית, בנכונות וב"יכולת לבצע."

אימון כשלעצמו — ויהיה הטוב, היפה והמסודר ביותר — לא היה כל ערך. מסדרים, משמעת פורמלית, נקיון וסדר; בקיצור — כל מה שמאפיין חיי צבא — היו רק תוספת לואי נסבלת, אך ללא כל משמעות כשלעצמה.

המשמעת המבצעית היתה ברום — מעל ומעבר לכל תכונה צבאית אחרת.

הצניחה היתה שלב שצריך לעבור אותו, לא רק שלא נחשבה כמטרה — כמעט שלא היתה תנאי, שבוכותו נחשב איש היחידה כלוחם.

לבו, אלא שבאותה עת נפגעה אוזנו ונאסר עליו להימצא בקרבת רעש. היה מקום לתקוה, שהאוזן תתרפא תוך חודשים מספר.

שלושת מפקדי המחלקות הגיעו אל הגדוד ישר מקורס קצינים. שלושתם יוצאי נח"ל, שהתנדבו לשרת בצנחנים. הם הגיעו לגדוד כשבועיים לפני וכבר הספיקו לקחת חלק בפעולת הפשיטה המוצלחת על מוצב כיסופים.

קורס צניחה עברנו כולנו יחד עם הפלוגה. מפקדי הכיתות היו בחלקם אנשי גדוד ותיקים וחלקם מתנדבים חדשים, אף הם בעיקר מהנח"ל, ורובם חסרי ניסיון קרבי.

החיילים ביחידה היו קיבוץ גלויות של ממש (מוצאם מ־40 ארצות לערך). חלק קטן היו ילידי הארץ; חלק אחר חונכו בארץ רוב שנותיהם. רובם היו בארץ שנים מעטות בלבד והיו ביניהם שאפילו שליטתם בשפה העברית לא היתה מושלמת.

על מניעיהם להתנדב לצנחנים למדתי תוך תקופה קצרה ביותר. ניתן לחלק מניעים אלה לקבוצות מספר.

על הרוב השפיע השם הטוב והנערץ של הצנחנים, שהושג בפעולות הקרב שלהם, במעשה הצניחה וביפי ההופעה.

מספר מתנדבים, ולא הפחות טובים בהם, הגיעו כמעט בדרך מקרה: עד בואם לבסיסקליטהרומיון לא ידעו מה רצונם לעשות בצבא והיכן ישרתו. נכונים היו לתת לגורל ולמקרה לעשות את שלהם. השנה היתה שנת 1954, ועדיין לא התפתחה אז „מסורת חילית“ חזקה, ובין הנוער עדיין לא התגבשה עמדה כזו או אחרת לגבי היחידות השונות. הצבא היה נעלם די גדול, והנער הבודד, אשר הגיע אל שורותיו, בלי שקודם היה קשור במסגרת מגובשת של התישבות או תנועות נוער, היה תוהה ונבוך.

השהיה בבסיס קליטה ומיון נתנה לחיילים הצעירים זמן והזדמנות לשוחח ביניהם על העתיד. תוך שכיבה באוהלים בשעות המנוחה והערב, ואף תוך כדי עבודות בשירותים במשך היום, שאלו זה את זה וביקשו לדעת מה טוב, מה כדאי, לאן רצוי ללכת ועוד שאלות כיו"ב.

אגב כך התגבשו גם קבוצות מתנדבים לצנחנים, וחלקם הגיעו לפלוגה שלנו.

התרשמותי מאנשי הפלוגה משך חודש הטירונות היתה טובה. הם גילו משמעת, רצון טוב ונכונות לעשות את שנדרש מהם. רס"ג מרסל (מפקד הפלוגה בטירונות) מסר לידי פלוגה טובה, כמעט ללא נפל.

בהסתמך על חזת דעתו ועל המגע הישיר שהיה לי אתם בקורס הצניחה, קבעתי את תכניות העבודה והאימונים לעתיד.

אכזבה ראשונה.

כעבור חודש נאלצתי לסכם דברים עם עצמי ועם המפקדים בפלוגה ולערוך חשבון-נפש נוקב ומצער. הנפל בין החיילים היה רב מהצפוי ומהמקובל בצנחנים, והייתי צריך למסור לעצמי ולגדוד דין-וחשבון על הנעשה ועל הקורה בפלוגה.

מיד אחרי קורס הצניחה יצאנו לסדרת אימונים בשדה, בחורשת אקליפטוסים יפה בדרום. הכרתי את המקום מסדרות קודמות וידעתי את מעלותיו הרבות. הוא נמצא בשטח אימונים נרחב, בו ניתן לבצע תרגילים מתקדמים באימון לוחם עצמאי.

זוכר אני ערב מחלקתי אחד, כמה חודשים יותר מאוחר, כשכבר היינו פלוגה ותיקה. זה היה במחנה אי-שם, בו התאמנו אימון מתקדם. הימים היו ימי חורף גשומים. מבוקר עד ערב, ולעתים אף בלילה, נרטבנו עד לשד עצמותינו — לא ידענו אם מגשם או מזיעה.

בערבים היינו מתכנסים בחדרים, מתפשים מקלט ומחסה מסערות הרוח והגשם המצליף.

באותו ערב מחלקתי הבאנו למקום הורים שכולים, אשר איבדו את בנם, אלוף (לופי), בפעולת עזה. הורים אלה, צבי וסתירה הורוביץ מרמת-השרון, שמרו על קשר הדוק עם חבריו של לופי למחלקה, ונוכחותם השרתה באנשי המחלקה הרגשת של מעין בית שני.

באותו ערב חורפי העלו אנשי המחלקה זכרונות מאז גיוסם והתנדב-בותם לצנחנים; על שיחותיהם בלילה באוהלים בדבר צנחנים „גולני“ ו„גבעתי“ ואיך הסכימו ביניהם, שמונה חברים חדשים לאוהל טירונים, להתנדב לצנחנים. ואמנם הגיעו השמונה לפלוגה אחת — פלוגה ד'.

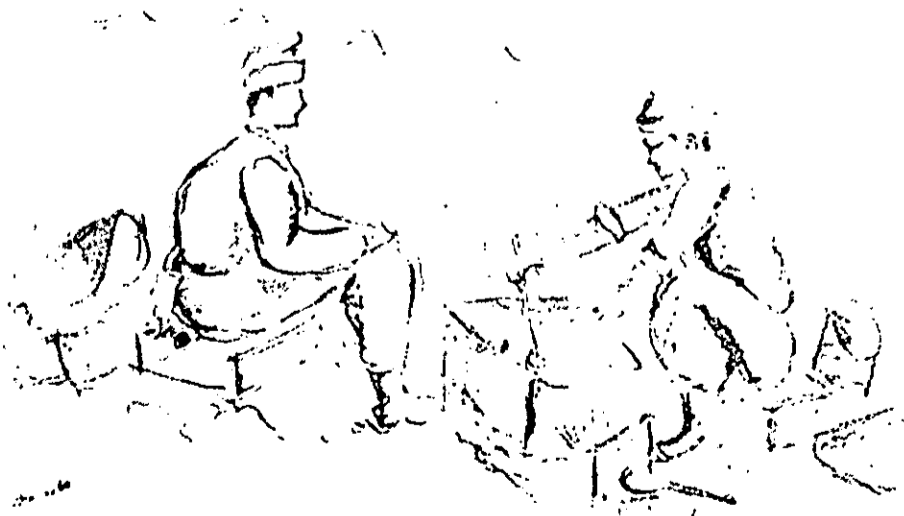
השטח גבעי, עם צמחיה מגוונת באופיה ובסוגיה — חלקה סרק וחלקה נותנת פרי, כמו ענבי-בר, תאנים, שקדים וכו'. בזמנו היו באיזור כמה כפרים ערביים פורחים, ולכן רבים בו מקורות המים. החורשה עצמה שתולה על פלג מים, אשר מימיו טובים לרחצה ולטבילה ואף לכביסה (בעיקר גרביים), ובסביבה הקרובה ישנם משקים, אשר מהם ניתן לקבל מים לשתיה ללא הגבלה.

ביום ששי אחר הצהרים אף היה באפשרותנו להתקלח באותם משקים ולקבל את השבת בשדה כיאות וכמקובל. ישנו באוהלי סיירים בין העצים. כמצע שימשו עלי האקליפטוסים, כשעליהם פרוסות יריעות אברזין למניעת רטיבות.

הארוחות חולקו לחיילים בדרך המקובלת, והאכילה עצמה נעשתה בצל העצים. תכנית האימונים איפשרה מנוחה ארוכה בשעות הצהריים החמות. תנאים אלה היו חשובים, כיון שהתכנית היתה עמוסה, והתרגילים דרשו מהחיילים ומהמפקדים מאמץ ניכר.

בהסתמך על הערכה החיובית שקיבלה הפלוגה בעת הטירונות,

חטבח שדה

ובהתחשב במשימות צפויות, קבעתי נורמה גבוהה להישגים הנדרשים.

אכזבתי הראשונה היתה במסע הרגלי אל מקום הסדרה. המרחק ממחנה הקבע אל המאהל היה כעשרים קילומטרים. קצב התנועה שקבעתי היה רגיל, והמנוחות כנהוג בתקנות צה"ל. אולם כבר לאחר השעתיים הראשונות החלה השורה להיפתח, ומפגרים החלו להזדנב.

אוהל האפסנאות

השעה היתה שעת בין הערביים. היה חם במיוחד, והאוויר יבש ומעיק. לרבים מהחיילים היו קשיים ובעיות בהתאמת החגור (אמנם ערב קודם תדרכנו אותם בחגורת חגור — דבר שלמעשה עשו כבר פעמים רבות בתקופת הטירונות — אך לפני היציאה נזכרתי בעת מסדר בקורת, שהחגור אינו „צמוד לגוף“). נזכרתי בדברי מומיש אולי לחיילי „אנשי פנפילוב“ ואמרתי אף אני לחיילי: „הבה נלך, והחגור ידבר אתכם בדרך...“ והוא אמנם דיבר ודיבר. תרמיל נפל, מימיה נשפכה, סכין קומנדו הציקה וקסדה נפלה על העיניים. הכרזתי על הפסקה מיוחדת, וכל אחד ניסה לתקן את הפגמים שנתגלו בחגורו.

תחילה חשבתי להמשיך בקצב התנועה הרגיל ולא להתחשב במפגרים. קיויתי, שהם ישיגו בעצמם את מחלקותיהם וידביקו אותנו בהמשך הדרך. שיטה זו סיגלתי לעצמי במרוצת הזמן ומצאתיה טובה מאוד ליחידות מאומנות ומגובשות. אולם הפעם נאלצתי להיכנע. מספר המפגרים הלך ורב, ולא התרשמתי, שכוח הרצון והנכונות למאמץ ידרכנו אותם לשינוס מותניים מחודש. עצרתי את הפלוגה למנוחה מיוחדת והמתנו למפגרים. מעתה ואילך עד למאהל התאמתי את הקצב, בכאבי לב ותוך רוגו פנימי רב, לקצב שהכתיבה לי הפלוגה. החי לטתי, שבשלב זה יותר חשוב לשמור על המסגרת היחידתית, מאשר על „הסטנדרד“ שקבעתי מראש.

השלטת „גינונים“

סדרת האימון היתה מורכבת מכמה שיעורי יסוד, שנוהלו בשיטה לימודית נוחה, אשר אינה מחייבת מאמץ גופני מיוחד. בהמשכם, לצורך סיגול, תרגול וחישול: כמה תרגילים בהם פעלו החיילים כבודדים או בצמדים, בגמעם בצעדה רגלית, ביום ובלילה, שטחי גבעות וסלעים, מרחקים של קילומטרים רבים בזמן קצוב ותוך פיקוח והשגחה.

לגבי החיילים היתה גישה זו חדשה לחלוטין. משך תקופת הטירונות הקצרה אמנם עברו מבחני יכולת ומאמץ קשים ומפרכים, אלא שאלה נעשו במסגרות גדולות ובמשך זמן קצר. יצר התחרות ורצון ההתבלטות פעלו אז במשנה תוקף. הבושה מפני המחלקה, והידיעה שלאחר מאמץ לא רב תבוא רגיעה, דירבנו אף את החלשים שבחבורה, והם הצליחו להגיע לקורס הצניחה ואף לעברו.

אולם עתה חיכתה להם הפתעה. בחשבם שעם קורס הצניחה הגיעו אל שיא המתח והמאמץ — היתה נפשם מוכנה לירידה תלולה לקראת תקופה של מי מנוחות.

והנה הרגישו שרומו; שנפלו מן הפח אל הפחת. במקום לנוח על זרי הדפנה של הכומתה האדומה ונעלי הצנחנים החומות, כאשר על החזה בוחקים כנפי הצנחנים, הם „נקרעו“ בעבודה קשה ושחורה. לא ניתנו להם תהילת גיבורים וזמן להתהדר בפני נערות, אלא שריצה באוהלי סירים ואימונים מפרכי גוף ונפש.

והקשה ביותר — החברה לא יכלו לראות כל סוף או קץ. לטירונות יש מסדר סיום, אבל לפלוגה סדירה? מסדרת הפרט אל הכיתה ואל המחלקה והפלוגה והגדוד — ומי יודע מה עוד? תמיד לרוץ ביום, לפשוט בלילה, להיות הרחק מהבית וממקום חברה. מאוחר יותר סיפרו לי חיילים ומפקדים בפלוגה על „השבירה“ הראשונה בה שברתי את רוחם. זה היה עם סיום קורס הצניחה. קיבלתי את הפיקוד על הפלוגה וקבעתי שיחה פלוגתית.

הפלוגה ירבה מסודרת באולם, אלא שהסידורים לא הסתיימו עד השעה שנקבעה להופעתו.

קיבלתי את הפלוגה מידי ה־רס"פ באיחור של דקה. אמרתי לו ולפלוגה: „מסרת לי את הפלוגה באיחור של דקה. זו הפעם האחרונה. תפקידך לנדא ביצוע מדויק של לוח זמנים וכל פקודה אחרת גדולה כקטנה.“

הפלוגה קיבלה הלם. ראשית — המפקד גוער ברביסמל בפני הפלוגה. במנטליות של טירונות, הם החקשו להבין אחריות הדדית של מפקדים וחיילים לאותה משימה, ללא חציצה ברמות ובתפקידים. אולם בזה לא היה העיקר. יחסי ה־מ"פ וה־רס"פ לא היו כה חשובים לגבם. ההלם העיקרי היה בהכרתם, שתקוותיהם לימים טובים ושקטים נגזזו. הם ראו לנגד עיניהם את הצנחנים הותיקים בהתנהגותם היומיומית: קצת התרת עול, אין מסדרים, אין משמעת פורמאלית, מחכים מפעולה לפעולה — ובינתיים מבליים בנעימים את הזמן. כך ראו עצמם בימים הקרובים, והנה למפח־נפשם — יתר משמעת ויתר אימונים.

הם חויבו במסדר בוקר, כמקובל ביחידות צבא מתוקנות, עם ביקורת־נקש וביקורת־לבוש קפדנית וחמורה. צריפי מגוריהם היו צריכים להיות נקיים ומסודרים וכן גם סביבתם. אל הארוחות צעדו בסדר ומשמעת, בפיקוח המפקדים. בערבים מאורגנים הגיעו להרצאות ולהסברים באופן מסודר. בקיצור: גינוני טכס של צבא, אשר לדעתם היו מיותרים ביחידה קרבית מפוארת המורכבת ממתנדבים. דברים אלה דיכאו את רוחם. הספקות החלו להציק. האם נכונה היתה התנדבותם לצנחנים, והאם כדאי היה להישאר?

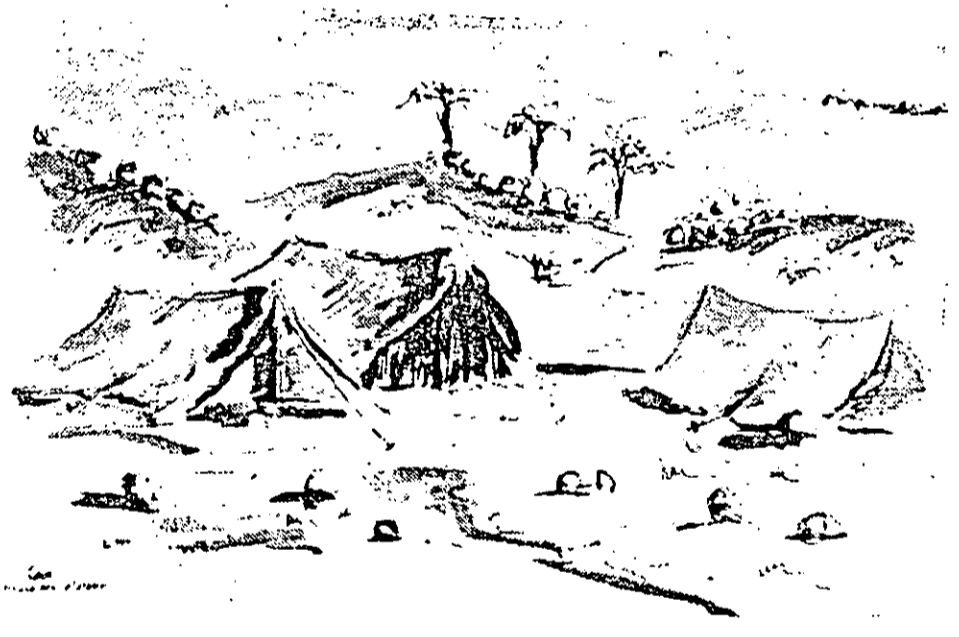
זכור לי אחד החיילים, אשר הצטרף לפלוגה כחודשיים־שלושה

יותר מאוחר. באחת מסדרות האימונים איחד לשוב מחופשת השבת, ובשיחה בנינו סיפר לי על המשבר, שתקף אותו בהיותו בשבת בביתו ובלכתו לקולנוע עם חבריו. איש מהם לא היה בצנחנים, ורובם אף לא שירתו ביחידה קרבית. "הם צוחקים ממני" — הוא טען. "למה לך לרבוץ כל הימים והלילות בשדה ולהסתכן בצניחה ובפעולות, כאשר כולם, ואף אנחנו, יושבים בשקט בבית, הולכים כל ערב לקולנוע, מפצהים גרעינים ויוצאים עם בחורות? מה אתה — משוגע?"

וגם הצניחה החלה להפחיד. בקורס עצמו צנחו חמש צניחות, מתוכן אחת כלילה. כהמשך ישיר ניתנה לנו עוד צניחת לילה אחת עם חגור וציוד. היו מספר נפגעים, אמנם קל, אבל מספיק כדי לפתוח פתח אל הספק והפחד — צניחה אינה צחוק. בתחילה זה ספורט, אולם בהמשך זה "צבא": בלילה, עם חגור, ציוד ונשק — ולא על שדה מוכר ונוח, אלא פעם פה ופעם שם — ומי יודע?...

אין ספק, שעל החלשים שבחבורה השפיעה לרעה אף אורח הפעולות ששררה בגדוד. כאשר חזק האיש מטבעו, והוא בא מתוך הכרת המטרה והיעוד, אין כמו באוירה זו לסיפוק ולמתן חנופה. אולם, לזה שהגיע ליחידה כמעט במקרה וללא ידיעה מוקדמת ברורה בפני מה עתיד הוא לעמוד, עלולה מתיחות

מאהל

כזון באויר לגרום משבר נפשי קשה ומסובך. אין הוא נכון לנדרש. ייתכן, שגם אדם כזה מסוגל להתאקלם ולמצוא את מקומו הנכון אף ביחידת הצנחנים. אולם לכך דרוש זמן. צריך ללכת "מן הקל אל הכבד" ולפתח את הבטחון העצמי בשלבים ובהדרגה.

לנו לא היה הזמן לכך. האוירה בגדוד היתה מחושמלת — או שנמשכת אליה או שרחקת ממנה. לא היה מקום להיסוסים ולהתלבטויות.

החלשים לא תמיד עמדו בלחץ. ומשהזכרנו להם, אנו חבורת המפקדים (שרצינו להגיע מהר ככל האפשר "לעמדת הסתערות"), כי דוחק הזמן, ואם ברצוננו להשתתף בפעולות, עלינו לעבור מעל ומעבר כל מה שהיינו רגילים קודם לכן — נשברה רוחם.

כל הגורמים האלה חברו יחד, ותוך ימים מועטים ניכרה השפעתם. תחילה התאכזבנו מההישגים בתרגילים ומהמשמעת העצמית שלהם. כששלחנו אותם למשימות בודדים וצמדים בלילה, לא הגיע חלק ניכר אל המטרה, ואחרים לא ביצעו את המוטל עליהם. ביום, כשקפחה השמש על ראשם, התקשו בשמירה על משמעת מים, בביצוע מדוקדק של הפעולות בשדה ובהפעלת כלי נשק.

נקודות אור

אמנם, בצד האכזבות היו נקודות אור לא מעטות. כרבע עד שליש מהאנשים הוכיחו עצמם כחיילים טובים, אף מעולים. הם היו כבר מתחילת דרכם צנחנים אמיתיים לכל דבר: מסורים, נאמנים למשימותיהם, מכבדים את תפקידים ו"לוקחים את הדברים ברצינות".

הם היו בעלי משמעת למופת ועשו דבר קטן כגדול בדיוק כפי שנאמר להם. בחורים, אשר גם אם בואם ליחידה היתה מקרי, בירכו על מנת חלקם. כמונו המפקדים, אף הם שאפו לסיים ככל האפשר מהר וטוב פרק מכין זה, כדי שיוכלו להשתתף בעתיד הקרוב ככל האפשר בפעולות הקרב של הגדוד.

תיקון טעות

במאמרו של אל"מ א. נחשון "הגורם האנושי — כיצד למדוד?" שהופיע בחוברת קע"ו, נפלו הטעויות כדלקמן:
 בעמ' 25, שורה 16 — במקום $X = CM$, צ"ל $K = CM$.
 בעמ' 25, שורה 6 אחר כותרת המשנה "קרב ההיתקלות" — במקום ביחידות זמן צ"ל ביחידת זמן.